

دو کتاب درباره
سلین

- پاتریک مک کارتی و زندگینامه سلین / پرویز مشکین نژاد
- رهایی سلین از دانمارک / مریم شرافتی

● CÉLINE

(a Biography)

● by Patrick Mc carthy

● 352 P. 1975.

● A Penguin Book

سلین عنوان کتابی است از پاتریک مک کارتی. او در این کتاب به زندگی نامه سلین که نام مستعار لوئی فردینان دتوش است، می‌پردازد. این اثر که نخستین بار در انگلستان به سال ۱۹۷۵ توسط آلن لین، و در امریکا به سال ۱۹۷۶ توسط ویکینگ پرس انتشار یافته، شامل یک مقدمه نسبتاً مفصل و موضوعاتی درباره زندگی و آثار سلین به قرار ذیل است:

۱. چهل سال نخست
۲. مسافرت به عمق ظلمت یا سفر به انتهای شب (نخستین رمان سلین که در ۱۹۳۲ به چاپ رسیده)
۳. مرگ تدریجی یا مرگ قسطی (عنوان رمان دیگری است از سلین)
۴. رمان‌ها و سیاست ۱۹۳۲ - ۱۹۴۰
۵. سلین رساله‌نویس
۶. دوران سکونت و تبعید ۱۹۴۰ - ۱۹۵۱
۷. گروه خیمه شب بازی *Guignol's Band* (عنوان رمان دیگری از سلین)
۸. افسانه‌ای برای وقتی دیگر (عنوان رمان دیگری از سلین)
۹. گوشه‌نشین مودون (*Meudon*)

۱۰. ریگودون، شمال، قصر به قصر (سه رمان دیگر از سلین).
در بخش پایانی کتاب مک‌کارتی به مطالب دیگری تحت عنوان نتیجه‌گیری،
یادداشت‌ها و ارجاعات، کتاب‌نامه، و فهرست پرداخته است.

- دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرات برخی صاحب‌نظران دربارهٔ سلین و کتاب مک‌کارتی
زینت‌بخش روی جلد دوم این کتاب است: «شاهکار استثنائی نفوذ به درون انسان
دیگری جهت درک و فهم آثارش از جایگاهی مناسب» - ریچارد لینمن، نیویورک تایمز.
سلین نابغهٔ ناشناختهٔ ادبیات فرانسه - رمان نویسی که هنرش به خاطر جریان‌های
خداشه‌دار جنون و کابوس به شهرت رسید. او زمانی پزشکی مهربان و یهودستیزی
متعصب، میهن‌پرست و همدست دشمن نازی، نویسنده‌ای بسیار دقیق و استاد
هیجانی‌ترین سبک سدهٔ خویش بود. در این زندگی‌نامهٔ پرشور و تحسین‌آمیز، پاتریک
مک‌کارتی تا انتهای کریدور پر پیچ و خم زندگانی سلین را می‌پیماید و می‌کوشد تا
تصویری ماندگار از اندیشه‌ای درخشان و پر از تخیلات مرگ و پوچی را به ما نشان دهد.
«کتاب مک‌کارتی از دو جنبهٔ زندگی‌نامه‌ای و انتقادی بسیار ارزشمند و قابل قبول

است...» - آنتونی بورگس، هارپرز *Harper's*

«بحث انتقادی او تشخیص‌ها و حسن انتخاب بسیار زیبایی را به نمایش می‌گذارد و...
خلاصه‌ای از یک ذوق سرشار... [مک‌کارتی] کار بسیار زیبا و خلل‌ناپذیری انجام داده
است.» - جان آبدایک، نیویورکر.

«عالی» - لاری مک‌مورتری، جهان‌کتاب واشینگتن پست *Washington Post Book*

Word

- پشت جلد کتاب به مطالبی دربارهٔ زندگی‌نامهٔ نویسنده (مک‌کارتی) برمی‌خوریم با

این مضمون:

پاتریک مک‌کارتی در ۱۹۴۱ از پدر و مادری ایرلندی در ولز زاده شد. او به ترتیب در
۱۹۶۳ و ۱۹۶۹ لیسانس علوم انسانی و درجهٔ دکتری خود را از دانشگاه آکسفورد
دریافت کرد. پیش از اخذ درجهٔ دکتری، در ۱۹۶۴ از دانشگاه هاروارد مدرک
فوق‌لیسانس علوم انسانی دریافت کرده بود. مک‌کارتی در دانشگاه کیمبریج و
دانشگاه‌های واسر، کورنل، و هورفرد امریکا تدریس کرده و هم‌اکنون به مدرسه
مطالعات پیشرفتهٔ بین‌المللی جانز هاپکینز پیوسته است و مشغول نوشتن کتابی دربارهٔ

آلبر کامو می‌باشد. او دربارهٔ سلین چنین می‌گوید: «من همواره با اشتیاق بسیار زیادی به جنگ جهانی دوم اندیشیده‌ام زیرا که سن و سال من به اندازه‌ای نیست که آن دوران را به خاطر بیاورم، اما روزگار کودکیم با جوانانی سپری شده که در جنگ زندگی کرده و همهٔ صحبت‌هایشان راجع به جنگ بوده است. همین انگیزه به وجود آمدن علاقه به سلین در من بود.»

- مک‌کارتی در مقدمهٔ کتاب خود به مطالب زیر اشاره دارد:

سلین یکی از دورافتاده‌ترین شخصیت‌های ادبیات سدهٔ بیستم است. در زمان مرگش در ۱۹۶۱ روزنامه‌های فرانسوی آن گونه که راجع به درگذشت ارنست همینگوی - که در همان روز اتفاق افتاده بود - مطالبی درج کردند، راجع به درگذشت سلین مطلب چندانی ننوشتند. مراسم تشیع جنازهٔ او مانند مراسم والرئ یا موریاک برگزار نشد. منتقدان دوران پس از جنگ عملاً او را از ادبیات فرانسه کنار گذاشته بود. اما با وجود این او هنرمندی بزرگ است. سفر به انتهای شب را که او در ۱۹۳۲ منتشر کرد در واقع تحولی در رمان‌نویسی بود. سلین در رمان مرگ قسطنطینی (۱۹۳۶) زبان تازه‌ای خلق نمود تا بتواند تصور کابوس گونه و هولناکش را بیان کند.

او به خاطر عقاید سیاسی مورد بی‌توجهی قرار گرفته بود. در ۱۹۴۴ دست به نگارش جزوات و رساله‌های ضد یهود زد، از هیتلر جانبداری نمود و به آلمان گریخت. او متعلق به دورانی بود که مردان فرانسوی ترجیح می‌دادند به دست فراموشی سپرده شوند. آلبر کامو، ژان پل سارتر و نویسندگان سازمان مقاومت دوران پس از جنگ را زیر نفوذ و ستیزهٔ خود درآورده بودند و پردهٔ سکوت بر روی مخالفانشان کشیده شده بود. سفر به انتهای شب و مرگ قسطنطینی به رغم تحسین آمیز بودن مورد بی‌اعتنایی و بی‌توجهی واقع شدند. آثار بعدی سلین با اندک اشتیاقی مورد استقبال قرار گرفتند. سلین هزینهٔ جزوه و رساله‌نویسی خود را می‌پرداخت و شهرت رمان‌نویسی را از دست داده بود - تا آن جایی که سارتر گفت - واسطهٔ نازی‌ها.

حقیقت از این هم جدی‌تر و شگفت‌انگیزتر است. سلین مخلوق تناقضات شدید بود. به عنوان قهرمان جنگ جهانی اول او دست به نگارش رمان سفر به انتهای شب زد که در نوع خود صلح‌طلب‌ترین رمان بود. او که دشمن دیرین آلمانی‌ها بود در لحظهٔ شکست آن‌ها خودش را در آغوششان انداخت. تروتسکی از نوشته‌های او تعریف می‌کند، اما همین کار را هم استودر نشریهٔ نازی‌ها انجام داد. اصلیت سلین از اقوام سلت

ساکن بریتانی بود و به زبان و تکلم سلتی عشق می‌ورزید. او هم چنین نمونه‌ای از انسان طبقه متوسط پایین فرانسه یعنی شخصی متواضع، مقتصد و بسیار درون‌گرا بود. وقایع بزرگی که در دوران او به وقوع پیوست زندگیش را آشوب‌زده و ناآرام ساخته بود. سلین در دو جنگ جهانی شرکت کرد و به عنوان پزشک جامعه ملل انجام وظیفه نمود. در دهه ۱۹۳۰ از روسیه دیدن کرد و به فاشیسم گرایید. علاوه بر این او به زیبایی عشق می‌ورزید، عاشق رقاصه‌ها بود و می‌کوشید هنر آنان را در رمان‌هایش معرفی کند. وقتی که زندگی‌نامه نویسان از سلین خواستند تا از جزئیات زندگی گذشته‌اش بگوید، او به خشم آمد و با تشر گفت: «آن‌ها را ابداع کنید».

در بحث پیرامون زندگی سلین آدمی با دو گونه مشکل مواجه می‌گردد. مشکل نخست به دست آوردن اطلاعات است. سلین تقریباً چهل ساله بود که کتاب سفر به انتهای شب خود را منتشر کرد و دوران زندگی قبلی او به نحو بدی ثبت شده است. دست یافتن به اطلاعاتی پیرامون دوران کودکی و نوجوانی او بسیار مشکل است. مشکل دوم تشخیص میان واقعیت و ابداع است. سلین در داستانش تصویری غیرعادی از زندگی خود دست می‌دهد. او خودش را لکه‌دار و بدنام می‌کند. به افریقا سفر کرد همان طور که باردامو در رمان سفر به انتهای شب این کار را می‌کند و ماه‌ها در زیگمارینگن به سر برد آن گونه که فردینان در رمان قصر به قصر رفتار می‌کند. اما او نیز سال‌های با ثبات و پایداری را گذراند که داستان سرایان او چنین زندگی نمی‌کنند و او همواره با شکست مواجه نشد که آنان مواجه می‌شوند. هنگامی که سلین پا به سن گذاشته با روزنامه‌نگاران پیرامون زندگی خود صحبت می‌کرد، او خودش را مانند یک قربانی بی‌گناه توصیف نمود. نمی‌پذیرفت که ضدمیهود بوده یا با دشمنان یهودها همکاری کرده بود. او روی به سوی ملکوت اعلا فریاد برآورد که بلاگردانی بی‌گناه و معصوم بوده و در اثر حمله یک میلیون دشمن از نیروهای مقاومت، کمونیست‌ها و متفقین در انزوا به سر می‌برد. در مواقع دیگری با تغییر دادن نقش خود می‌خواهد در مردم چنین القا کند که در حقیقت یک اعجوبه است. او هیتلر را ستود و فرانسه پس از جنگ را محکوم کرد.

واقعیت‌ها پیچیده‌تر از این ابداعات است. سلین آدمی دو شخصیتی بود. نویسنده‌ای موفق و پناهنده‌ای زار و نحیف، دکتری مهربان و ضدیهود. از سویی احساساتی و از سویی دیگر انعطاف‌ناپذیر بود. این که توانست بسیاری از مردم را با افسانه‌هایش متقاعد کند موضوعی غم‌انگیز است زیرا که حقیقت بسیار جالب‌تر است.

جزوات مایه ناراحتی و رنجش حامیان سلین می‌شوند. سردبیر آثار کامل *Oeuvres*

complètes زیر بار درج جزوات او نرفت. اما نمی‌توان به سادگی از کنار آن‌ها گذشت. سازش بخش سازنده و لازم اندیشه سلین است و بهبود-ستیزی بخش دیگر آن. این یک روزنه نجات از بدبینی اوست. سلین نیاز داشت به این که یک رساله‌نویس باشد. او باید واقعیت دهه ۱۹۳۰ را به یک توهم بدل می‌کرد تا بتواند نفرت داشته باشد و مورد نفرت قرار گیرد. در رساله‌هایش علت بدی و مفاسد کمونیسم و جنگ را برای خود توجیه می‌کند. شرح و توجیه‌هایی که او ارائه می‌دهد وحشتناک و مغایر با ارزش‌های داستان‌ش است. او از خوانندگان‌ش فاصله گرفته و در گرداب نوعی خودباوری که رمان سفر به انتهای شب آن را ملامت می‌کند غرق شده است. اما رساله‌ها باید به عنوان آثار سلینی باقی بمانند. رساله‌ها به هر حال نسبت به رمان‌ها از اهمیت کم‌تری برخوردارند. سلین به عنوان یک رمان‌نویس عنان به تصور غم‌انگیز خود می‌سپارد. سلطه از آن بدی‌ها است، انسان به دام افتاده، هیچ کاری از او ساخته نیست و نمی‌تواند سرنوشت خود را تغییر دهد. سفر به انتهای شب قهرمانی را معرفی می‌کند که به آهستگی پیش می‌آید تا هولناک بودن وضعیت خویش را درک و احساس کند. اما پایان شب سیاه زیبایی هم وجود دارد. مرگ فسطی هنرمند را در کتاب معرفی می‌کند و موضوع دگرگون کردن دنیا با سود جستن از سبک را مطرح می‌سازد. دو رمان اولیه سلین دیگر آثار او را تحت تأثیر قرار داده است. یکی از اهداف کتاب حاضر نشان دادن این است که شور و هیجان دو رمان افسانه‌ای برای وقتی دیگر و قصر به قصر کم‌تر از رمان سفر به انتهای شب نیست. اگر سلین تنها رمان‌های متأخر خود را نوشته بود، هنرمند بزرگی محسوب می‌شد. او تحول آشکاری را پشت سر می‌گذارد. هر کدام از رمان‌هایش اندکی بیشتر از رمان ماقبل خود پیش می‌رود و هر کدام نقشه تازه‌ای از دوزخ ارائه می‌دهد. رمان گروه خیمه شب بازی *Guignol's Band* که در ۱۹۴۴ انتشار یافت، زیبایی از جادو و جنبل است. رمان افسانه‌ای برای وقتی دیگر چاپ ۱۹۵۴ نشان می‌دهد که جادوگر همان هنرمند است، قدرت خلاقه‌اش ارتباط بسیار نزدیکی با نیروهای مخرب دارد. در تریلوژی آخر چاپ ۱۹۵۶-۶۱ همه دنیاها در یک نیستی ابدی ناپدید می‌شوند. سبک سلین، موتور تخیل توهم‌آورش، نیز تغییر می‌کند. او پای نوآوری‌های مرگ فسطی توقف نمی‌کند، رمان آرگو را خلق می‌کند. در گروه خیمه شب بازی به بازی با زبان می‌پردازد، تصورات طولانی پدید می‌آورد و خیال‌پردازی می‌کند. در رمان افسانه‌ای برای وقتی دیگر گام‌های بسیار بلندتری برمی‌دارد. نوواژه‌ها بسیار زیاد می‌شود زیرا که او بلاغت و شعر را درهم می‌آمیزد تا بتواند خلاقیتی را که توصیف می‌کند، انتقال دهد. در مقایسه با تریلوژی که

به طور خلاصه و با کمترین عبارات نوشته شده است چنین برمی آید که وقتی که واقعیت محو می‌گردد، زبان هم ناپدید می‌شود.

مک‌کارتی در این کتاب می‌خواهد مطالب را از هم جدا سازد و سپس آن‌ها را کنار هم قرار دهد. زندگی و اندیشه سلین تحت تأثیر بدبینی مفرط او است، تصورش از دنیایی که مجموعه مرده در پشت چهره هر انسانی قرار دارد. دلایل متفاوتی وجود دارد که بدبینی او را توجیه می‌کند. فقر و تنگدستی در دوران رشد و تجربیاتش در جنگ ۱۹۱۴ از جمله این دلایل هاست و بحران فرهنگ اروپا در دهه ۱۹۳۰ دلیل دیگری است. این دلایلها توجیهات غیرقابل قبولی هستند زیرا که عمق بدبینی او بیش از این هاست و با هیچ چیز نمی‌توان آن را معین و مشخص کرد. این نوع بدبینی نیروی مؤثری است که در پس کار سلین به عنوان یک پزشک، و در پس نوآوری‌های سبک شناختی او نهفته است. هر کدام از شخصیت‌های متفاوتش در واقع نقابی است که او اختیار می‌کند برای این که بتواند با تصور غم‌انگیزش کنار بیاید. به همین خاطر آدمی باید سلین را آن گونه که هست بپذیرد. نباید او را رفع و رجوع کرد. نباید سلین خوب را نگهداشت و سلین بد را فراموش کرد. چنین کاری آسان است و سلین از راه حل‌های آسان متنفر بود - این جا شاید کسی با او مخالف نباشد. در طول زندگی، در رساله‌هایش و در رمان‌هایش او در جست و جوی بدترین‌ها بود زیرا که او حقیقت را تنها در آن جا یافت. او شخصیتی اسطوره‌ای متعلق به دوران ما است. سلین در ظلمت زندگی امروزی جسارت کرد رازهای پنهانی را که بیشتر مردم ترجیح می‌دهند نادیده بگیرند، برملا سازد. دلیل اصلی این که چرا او شخصیتی این گونه تنها و دور افتاده است، همین است.

**Le Danemark
a-t-il sauvé**

Céline

**Helga
Pedersen**

